

Ecologische beoordeling afbraak school en gymzaal Nieuw-Roden

Opdrachtgever	Gemeente Noordenveld.
Referentie	M.S.E. Greve 2012. Ecologische beoordeling afbraak school en gymzaal Nieuw-Roden. A&W-notitie 1936. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
Projectcode	1936snr
Status	Definitief
Datum	13 september 2012
Projectleider	P. Biezenaar
Autorisatie	R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
6. Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764, fax 0511 – 472740
email info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto 1: Schoolgebouw vanuit de Dorpsstraat. (foto A&W 2012)

1. Inleiding

De gemeente Noordenveld is voornemens de Meester de Vries-school en bijbehorende gymzaal in Nieuw-Roden af te laten breken. In dit kader is ecologisch onderzoek gewenst om te bepalen hoe de plannen zich verhouden tot de ecologische wet- en regelgeving. De gemeente Noordenveld heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om het ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van dit onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR, Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet.

In onderhavige notitie worden de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Ten tweede is op 23 mei 2012 een veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten. Hieruit bleek dat het mogelijk was dat de gebouwen binnen het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen bevatten. Om deze reden is aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn in deze notitie opgenomen.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

2.1 Situatieschets

Het plangebied betreft het perceel waar de Meester de Vriesschool is gesitueerd en bestaat uit een schoolgebouw, gymzaal en omliggend terrein. Het plangebied ligt aan de Dorpstraat binnen de bebouwde kom van Nieuw-Roden. Het schoolgebouw bestaat uit een gebouw van twee verdiepingen dat in de jaren '40 is gebouwd. Ten noorden van dit gebouw staat de gymzaal. Beide gebouwen zijn omgeven door verharde speelterreinen, parkeergelegenheid, perken en opgaande begroeiing. Het totale oppervlak van het plangebied betreft ruim 0,5 ha. Aan de zuidzijde van het hoofdgebouw van de school staat laagbouw dat is ingericht als extra les- en kantoorruimte. Het plangebied bevat geen oppervlaktewater.

2.2 Plannen

De plannen die relevant zijn voor deze ecologische beoordeling bestaan uit de afbraak van de bebouwing binnen het plangebied. Er worden geen bomen gekapt.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

3.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied (figuur 2). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het 'Leekstermeergebied' dat op ruim 4 km ten noorden van het plangebied ligt. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor verscheidene vogelsoorten waarvoor in het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelen zijn opgesteld.

Vanwege de relatief grote afstand tot het plangebied, de aard en omvang van de beoogde ingreep en het gebruik van tussenliggend gebied, kan worden geconcludeerd dat Natura 2000-gebieden en de bijbehorende aangewezen natuurwaarden niet worden beïnvloed door de beoogde ingreep.

3.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) (figuur 2). De meest nabij gelegen PEHS-gebieden betreffen De Maatlanden op 1,4 km ten noorden- en het Mensingebos op 2,1 km ten oosten van het plangebied.

Gezien de relatief grote afstand tot het plangebied, de aard van de ingreep en het gebruik van het tussenliggend gebied kunnen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze PEHS-gebieden worden uitgesloten. Om deze redenen veroorzaken de plannen geen conflict met de regelgeving omtrent de (P)EHS.

3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming

Behalve de hierboven beschreven wet- en regelgeving kunnen gebieden ten aanzien van natuurwaarden ook worden beschermd via andere regelgeving, bijvoorbeeld het Streekplan. Het plangebied en de directe omgeving ervan zijn niet beschermd door overige vormen van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Het plangebied bestaat uit bebouwing, verharding en opgaande begroeiing en is daardoor beperkt geschikt voor wettelijk beschermde soorten. Door het ontbreken van oppervlaktewater en gezien het stedelijke karakter van het plangebied is het zeer onwaarschijnlijk dat er wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn die behoren tot de soortgroepen vissen en ongewervelde diersoorten.

Wettelijk beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet op voorhand kan worden uitgesloten, worden hieronder per soortgroep beschreven.

4.1 Planten

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Nieuw-Roden en bevat met name geplante struiken en bosschages. Daarnaast groeien her en der kruiden als Kleefkruid, Kruipende boterbloem en braam. De middelzwaar beschermde Daslook komt voor in de omgeving van het plangebied (waarneming.nl), maar is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Er worden tevens geen andere beschermde planten in het plangebied verwacht. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van planten.

4.2 Amfibieën

Uit verspreidingsgegevens van amfibieën blijkt dat in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van enkele licht beschermde soorten, zoals Kleine watersalamander, Bruine kikker en Gewone pad (Van Delft *et al.* 2011). Bijvoorbeeld Gewone pad kan gebruik maken van het plangebied als foerageer- en overwinteringsgebied. Als gevolg van de beoogde ingreep gaat een deel van het leefgebied van deze licht beschermde soorten verloren. In de omgeving van het plangebied is echter ruim voldoende alternatief geschikt leefgebied aanwezig. Voor licht beschermde amfibieënsoorten geldt bovendien een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De beoogde herinrichting veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde amfibieënsoorten.

In de omgeving is de zwaar beschermde Heikikker waargenomen (Van Delft *et al.* 2011). Het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor deze soort waardoor deze soort en andere zwaar beschermde amfibieënsoorten hier niet wordt verwacht. Daarnaast worden geen middelzwaar of andere zwaar beschermde amfibieënsoorten in het plangebied verwacht. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting tevens geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van middelzwaar- en zwaar beschermde amfibieënsoorten.

4.3 Reptielen

Uit verspreidingsgegevens van reptielen blijkt dat in de omgeving van het plangebied de middelzwaar beschermde Levendbarende hagedis en de zwaar beschermde Hazelworm voorkomen (Van Delft *et al.* 2011, www.ravon.nl). Het plangebied is door het stedelijk karakter ongeschikt voor deze soorten. Ook overige soorten van deze soortgroep worden niet in het plangebied verwacht. De beoogde herinrichting veroorzaakt daarom geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van reptielen.

4.4 Vogels

Het plangebied bevat gebouwen en opgaande begroeiing die geschikt zijn als broedlocatie van vogels. Dit betreft soorten die algemeen voorkomen binnen de bebouwde kom, zoals Roodborst, Houtduif, Winterkoning, Merel, Tjiftjaf en Zanglijster. Van Houtduif zijn nesten aanwezig tegen het schoolgebouw.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden (zoals de afbraak van gebouwen) buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient dan te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan tijdens de werkzaamheden, door bijvoorbeeld de opslag van materialen of zandhopen af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen, die indicatief is en niet uitputtend. Tijdens het veldbezoek is onderzocht of dergelijke nestplaatsen aanwezig zijn binnen en nabij het plangebied. Deze zijn niet aangetroffen. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits wordt voldaan aan de voorwaarden dat broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord.

4.5 Vleermuizen

Op basis van verspreidingsgegevens van vleermuizen en het oriënterend veldbezoek van 23 mei 2012 aan het plangebied kon worden bepaald, dat het plangebied voor de volgende vleermuissoorten potentieel de volgende functies kon vervullen:

- Zomer-/kraamverblijfplaatsen voor Gewone dwergvleermuis, Laatzvlieger, Meervleermuis en Grootoorvleermuis.
- Balts-/paarverblijfplaatsen voor Ruige dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis en Grootoorvleermuis.
- Vliegroutes en foerageergebied voor Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatzvlieger en Grootoorvleermuis

Om vast te stellen of de bovengenoemde soorten in het plangebied aanwezig zijn en welke functies het gebied vervult voor deze soorten, is een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Werkwijze

Voor een zorgvuldige uitvoering van vleermuisonderzoek, is in een samenwerking tussen het Netwerk Groene Bureaus en het ministerie van LNV een Vleermuisprotocol opgesteld. Dit protocol fungeert als toetsingskader van het ministerie van EL&I bij het doorlopen van de Flora- en faunawetprocedure. Volgens het Vleermuisprotocol bestaat een vleermuisonderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen, balts- en paarverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van de betreffende soorten uit vier nachtelijke veldbezoeken.

De veldbezoeken vonden plaats in de periode juli tot september 2012. Tijdens het veldwerk is gebruik gemaakt van heterodyne bat detectors met een time expansion functie van het type Pettersson D240x. In tabel 1 is weergegeven wanneer de veldbezoeken zijn uitgevoerd en met welk doel. Gezien de omvang van het plangebied werd het voor de kwaliteit van het onderzoek noodzakelijk geacht, dat het onderzoek door twee personen werd uitgevoerd. De weersomstandigheden tijdens de vier bezoekrondes laten zich kwalificeren van redelijk tot zeer geschikt voor vleermuisonderzoek. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd waarbij de zolderruimten van het schoolgebouw zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen.

Tabel 1.

Overzicht van de onderzoeksinspanningen van het vleermuisonderzoek

Datum	Periode	Doel	Type onderzoek
16 juni 2012	Avondbezoek, zonsondergang tot 3 uur daarna	Kraam-/zomerverblijven, vliegroutes en foerageergebied	Bat detector
17 juli 2012	Ochtendbezoek, 3½ uur voor – tot zonsopkomst	Kraam-/zomerverblijven, vliegroutes en foerageergebied	Bat detector
19 juli 2012	Middag	Kraam-/zomerverblijven	Visuele inspectie zolder
2 augustus 2012	Middag	Kraam-/zomerverblijven	Visuele inspectie zolder
18 augustus 2012	Avondbezoek, ½ uur voor zonsondergang tot 3 uur daarna	Balts-/paarverblijven	Bat detector
06 september 2012	Avondbezoek, late avond (3 uur)	Balts-/paarverblijven	Bat detector

Resultaten en beoordeling

Tijdens het onderzoek zijn in totaal drie soorten vleermuizen waargenomen, namelijk: Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Grootoorvleermuis. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder worden de resultaten van het onderzoek per onderdeel van het leefgebied besproken.

Verblijfplaatsen

In de bomen binnen en nabij het plangebied en de gymzaal zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Tijdens de eerste twee veldbezoeken werden Grootoorvleermuizen waargenomen die op verschillende plaatsen het schoolgebouw 'aantikten'. Dit is gedrag dat duidt op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soort in het gebouw. Om deze reden is besloten de zolderruimten van de school

te inspecteren op (sporen van) verblijvende vleermuizen. Dit onderzoek vond plaats op 19 juli en 2 augustus. Hierbij werd tijdens het eerste bezoek op verschillende plaatsen keutels van vleermuizen aangetroffen, er werden geen aanwezige dieren aangetroffen. Op dat moment vond verstoring plaats in de vorm van verhuizing van spullen, tevens vanuit de zolderruimten. Om deze reden is op 2 augustus een tweede bezoek gebracht. Hierbij zijn drie exemplaren Grootoorvleermuis aangetroffen, waarvan één juveniel. Dit laatste duidt op het gebruik van de zolderruimte als kraamverblijfplaats. Er zijn geen verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten aangetroffen tijdens de zolderbezoeken of het onderzoek met behulp van batdetectoren.

Wanneer het schoolgebouw wordt afgebroken, gaat een zomer- en/of kraamverblijfplaats van Grootoorvleermuis verloren. Omdat verblijfplaatsen van vleermuizen worden beschermd volgens de Flora- en faunawet, ontstaat in dat geval een conflict met deze wetgeving. Er zijn in dit geval twee mogelijkheden. De eerste optie is om af te zien van afbraak van het schoolgebouw, hierdoor blijft de verblijfplaats intact en wordt een conflict met de Flora- en faunawet voorkomen. Een tweede optie is het aanvragen van een ontheffing voor het wegnemen van een verblijfplaats van Grootoorvleermuis.

Vliegroutes

De lijnbeplanting langs de Dorpsstraat en de boomwal aan de noordoostzijde van het plangebied vormen een doorgaande structuur in het landschap. Bij het onderzoek werd vastgesteld dat deze structuur door Grootoorvleermuis en Laatvlieger wordt gebruikt als (onderdeel van) vaste vliegroutes. Deze vliegroutes zijn essentieel voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen binnen en in de omgeving van het plangebied. Van de Gewone dwergvleermuis werd tijdens het onderzoek geen duidelijke vliegroute vastgesteld.

De beoogde herinrichting omvat geen werkzaamheden aan de bomenrijen die als vliegroute worden gebruikt, zodat deze functie niet wordt aangetast. Om deze reden veroorzaakt de afbraak van de school en gymzaal geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen.

Foerageergebied

Tijdens de verschillende onderzoeksrondes zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. Dit betreft met name de soorten Laatvlieger (1 tot 3 individuen) en Gewone dwergvleermuis (1 tot 5 individuen), en in mindere mate Grootoorvleermuis (kort foeragerend, 1 individu).

Door de afbraak van de school en de gymzaal wordt het plangebied mogelijk tijdelijk minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Afhankelijk van de toekomstige bestemming kan het plangebied in de toekomst deze functie opnieuw vervullen. Voor de betreffende soorten is voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionaliteit van de (in de omgeving) aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied blijft gewaarborgd. Ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen veroorzaakt de beoogde sloop van de school en gymzaal geen conflict met de Flora- en faunawet.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt een conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen indien het schoolgebouw wordt afgebroken. Voor het ontnemen van een kraam- en/of zomerverblijfplaats van Grootoorvleermuis dient een ontheffing te worden aangevraagd volgens de Flora- en faunawet. Ten aanzien van overige gebiedsfuncties van vleermuizen (vliegroutes, foerageergebied) veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet.

4.6 Overige zoogdiersoorten

Licht beschermde zoogdiersoorten

Door het stedelijk karakter van het plangebied is deze slechts beperkt geschikt voor overige zoogdiersoorten. Desalniettemin kunnen enkele licht beschermde zoogdiersoorten geschikt leefgebied vinden binnen het plangebied, zoals Egel en Huisspitsmuis (Vos 2010). Voor licht beschermde zoogdiersoorten geldt een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Bovendien is in de omgeving van het plangebied voldoende alternatief leefgebied aanwezig en is het plangebied mogelijk in de toekomst opnieuw geschikt voor deze soorten. De beoogde herinrichting veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde zoogdiersoorten.

Middelzwaar beschermde zoogdiersoorten

Er komen geen middelzwaar beschermde zoogdiersoorten voor in de omgeving van het plangebied, mogelijk met uitzondering van Steenmarter. Deze soort laat gedurende de laatste decennia een uitbreiding van het leefgebied zien, waarbij stedelijk gebied niet wordt geschuwd. Tijdens het veldbezoek zijn de gebouwen geïnspecteerd op sporen die wijzen op verblijfplaatsen van Steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen. Op basis hiervan worden geen verblijfplaatsen van Steenmarter in het plangebied verwacht.

Het is echter mogelijk dat het plangebied deel uitmaakt van het foerageergebied van deze soort. Door de herinrichting gaat tijdelijk een deel van dit (potentieel) leefgebied verloren. In de omgeving is echter ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig waar de dieren naar kunnen uitwijken. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter en andere zoogdiersoorten die middelzwaar beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet.

Zwaar beschermde zoogdiersoorten

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat de zwaar beschermde Waterspitsmuis in de omgeving van het plangebied voorkomt (Vos 2010). Gezien het stedelijke karakter en het ontbreken van oppervlaktewater wordt deze soort hier niet verwacht. In de omgeving van het plangebied komen geen andere zwaar beschermde zoogdiersoorten voor (exclusief vleermuizen). Door de stedelijke ligging van het plangebied en het ontbreken van belangrijke ecologische randvoorwaarden worden deze soorten ook niet verwacht. Om deze redenen veroorzaken de plannen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van zwaar beschermde zoogdiersoorten.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen).

5. Conclusies

De conclusies uit de bovenstaande hoofdstukken ten aanzien van gebiedsbescherming en soortbescherming zijn hieronder op een rij gezet.

5.1 Gebiedsbescherming

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming met betrekking tot natuurwaarden (Natura 2000, Ecologische Hoofdstructuur en overige vormen van gebiedsbescherming).

5.2 Soortbescherming

Wanneer het schoolgebouw wordt afgebroken, veroorzaakt dit een conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen. In dat geval dient een ontheffing te worden aangevraagd volgens de Flora- en faunawet voor het wegnemen van een zomer- en/of kraamverblijfplaats van Grootoorvleermuis.

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van overige beschermde soorten, mits wordt voorkomen dat broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten worden verstoord. In paragraaf 4.4 is beschreven hoe aan deze voorwaarde kan worden voldaan.

6. Literatuur

- Delft, J. van, A. de Bruin & P. Frigge 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON 42, jaargang 13 nummer 4; 105-119. RAVON, Nijmegen.
- Vos, S. 2010. Verspreidingsatlas van de Zoogdieren van Drenthe, Werkatlas sept 2010. Zoogdieratlas.nl Drenthe.

Geraadpleegde internetsites

www.noordenveld.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.waarneming.nl

www.ravon.nl